

Edirne Örneğinden Hareketle Hıdırellez Geleneği

Hilal Ezgi KANAR¹

Coşkun DOĞAN²

¹Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, hezgikanar@trakya.edu.tr

²Öğrt.Gör.Dr. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, coskundogan2002@yahoo.de

Özet: Dünya’da birçok bölgede baharın gelişiyle beraber doğanın canlanması, coğrafya ve kültürlere göre değişiklik gösteren çeşitli ritüeller eşliğinde kutlanmaktadır. Bu ritüellerdeki figürler, doğaüstü güçlere sahip dinsel ve kültürel figürler olarak karşımıza çıkarken, bu doğrultuda yapılan etkinliklerin temel amacı, baharın gelişini kutlamak ve arınmaktır.

Türk dünyasında baharın gelişi “Hıdırellez” adı altında, belli ritüeller eşliğinde kutlanmaktadır. Hıdırellez, Türk kültüründe oldukça büyük önem taşıyan bir bayramdır. Türkiye’de yapılan şenlikler, bölgesel olarak zamanlama farkı gösterse de, belli bir amaç ve inanç doğrultusunda yapılmaktadır.

Türkiye’de yapılan bu şenliklerden en önemlilerinden bir tanesi ise Edirne’de kutlanan Kakava şenlikleridir. Şenlikler, belli bir etnik grubun ritüelleri doğrultusunda yapılmakta olsa da, artık tüm Edirne halkı tarafından birlikte kutlanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Kakava şenliklerinin doğuşundan günümüze kadar kutlanış biçimlerini irdelemek ve Edirne iline sağladığı sosyo-ekonomik katkıları göz önüne sermektir. Çalışma, nitel bir araştırma şeklinde, kaynaklar taranarak, betimleme ve yorumlamaya dayalı olarak yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Edirne, Kakava, Hıdırellez, Bahar, Şenlik

Hıdırellez Tradition Based on Edirne Example

Abstract: In many regions of the world, with the advent of spring, the revival of nature is celebrated with various rituals that vary according to geography and cultures. While the figures in these rituals appear as religious and cultural figures with supernatural powers, the main purpose of these activities is to celebrate and purify the arrival of spring.

The arrival of spring in the Turkish world is celebrated under the name of ı Hıdırellez,, accompanied by certain rituals. Hıdırellez is a feast of great importance in Turkish culture. The festivities were held in Turkey, as a regional Although the timing difference is made in accordance with a specific purpose and faith.

In one of the most important of these festivals are celebrated in Edirne in Turkey Kakava festivities. Although the festivities are held in line with the rituals of a certain ethnic group, they are now celebrated together by all the people of Edirne.

The aim of this study is to examine the celebrations of Kakava festivals from the birth to the present day and to show the socio-economic contributions it has made to the province of Edirne. The study will be conducted in the form of a qualitative research, based on description and interpretation by scanning resources.

Keywords: Edirne, Kakava, Hıdırellez, Spring, Festival

1.GİRİŞ

Dünya genelinde baharın gelişiyle beraber doğanın canlanması, coğrafya ve kültürlere göre değişiklik gösteren çeşitli ritüeller eşliğinde kutlanmaktadır. Bu ritüeller birçok tarihsel ve dinsel olgulara dayandırılmaktadır ve ritüellerdeki kutlama figürleri doğaüstü güçlere sahip dinsel ve kültürel figürler olarak görülmektedir.

Dünya’da, Müslüman olan ülkelerde de baharın gelişi ile ilgili kutlamalar yapıldığı görülmektedir. Bu kutlamalarda yer alan ritüeller, Hızır ile İlyas peygamberin yeryüzünde buluştukları günü sembolize etmektedir. Etkinliklerin isimleri her ne kadar yaşanan coğrafyaya göre değişiklik gösterse de, temel amacı kışın kötü ruhlarını kovarak, yaşamın yeniden oluşmaya başladığı ilkbaharın gelişini kutlamaktır.

Türk dünyasında baharın gelişi “Hıdırellez” adı altında, belli ritüellerin yer aldığı şenliklerle kutlanmaktadır. Bu şenliklere adını veren Hızır peygamber ile denizlerin hakimi olarak görülen İlyas peygamberin yeryüzünde bugün buluştukları düşünülmektedir. Ayrıca Hıdırellez kelimesinin de bu iki ismin halk arasında birleşmesinden ortaya çıktığı sanılmaktadır.

Bu şenliklerden en önemlilerinden bir tanesi Kakava şenlikleridir. Şenlikler, Edirne ilinde belli bir etnik grubun ritüelleri doğrultusunda yapılmakta olsa da, artık tüm Edirne halkı tarafından birlikte kutlanmaktadır. Bu şenlikler, tüm Dünya’da ve Müslüman ülkelerde baharın gelişini kutlamak için yapılan etkinlikler ile benzerdir.

2. Hıdırellez'in Tanımı ve Kutlanış Şekli

Her yıl 6 Mayıs'ta Ruz-ı Hızır (Hızır günü) olarak adlandırılan Hıdırellez günü, dünyada yardıma ihtiyaç duyanların yardımcısı olduğuna inanılan Hızır ile denizlerin hakimi olarak görülen İlyas Peygamber'in yeryüzünde buluştukları gün olması sebebi ile kutlanmaktadır. Hıdırellez kelimesi Hızır ve İlyas isimlerinin birleşmesinden oluşmaktadır ve yıllar içinde halk arasında "Hıdırellez" şeklini almıştır. Ocak Hıdırellez'i şu şekilde tanımlamaktadır.

"Hıdırellez günü bugün kullanılmakta olan Gregoryen takvimine göre 6 Mayıs'a, Türkiye'de eskiden kullanılan ve rumi denilen Jülyen takvimindeyse 23 Nisan gününe tekabül etmektedir." (Ocak, 2007: 145)

6 Mayıs'tan başlayıp 4 Kasım'a kadar olan süre "Hızır Günleri" adıyla yaz mevsimini, 8 Kasım'dan 5 Mayıs'a kadar olan süre ise "Kasım Günleri" adıyla kış mevsimini oluşturmaktadır. Bu sebeple 5 Mayıs gecesi kış mevsiminin bitişi ve yaz mevsiminin başlangıcı anlamını taşımaktadır. Baharın gelişi ve doğanın canlanması, pek çok toplumda, insanlar tarafından çeşitli ritüeller eşliğinde kutlanması gereken bir durum olarak algılanmıştır. Böylece bir bahar bayramı olan Hıdırellez evrensel bir nitelik kazanmıştır. Baharın gelişi nedeniyle yapılan kutlamalar tek bir millete özgün değildir. Yine de Hıdırellez'in kökeni hakkında ortaya atılan pek çok düşünce mevcuttur. Bunlardan bazıları Mezopotamya ve Anadolu kültürlerine ait olduğu, bazıları ise Orta Asya Türk kültürüne ait olduğu şeklindedir.

Hıdırellez, UNESCO'nun İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne girerek Dünya Kültürel Mirasları kapsamında yerini almıştır. Bu bayramı tek bir kültüre indirgemek mümkün değildir, ilk çağlardan itibaren Mezopotamya, Anadolu, İran, Yunanistan hatta pek çok Akdeniz ülkesinde baharın gelişi ile ilgili çeşitli törenler düzenlendiği görülmektedir. Hıdırellez, kutlandığı bölgeye ve kültüre göre farklılık göstermektedir. Dünya'da Türkiye haricinde Hıdırellez kutlamalarına önem veren bölgeler özellikle Balkan ülkeleridir. Baharın gelişi Balkan ülkelerinde de Türkiye'deki etkinliklere benzer şekilde coşkuyla kutlanmaktadır. Çay'ın bu konudaki düşüncesi şöyledir:

"Denilebilir ki tabiatdaki değişiklik tarih boyunca her milletin hayatında birer dönüm noktası olmuştur. Mevsimlerin başlangıcı veya bitimi bu bayramların

temelini oluştururlar. Bu şekilde bayram günlerinin zamanla tesbitinden sonra insanlar bugünlerde çeşitli törenler, ayinler ve eğlence şekilleri ortaya koymuşlardır."

(Çay, 1990:6)

Ülkemizde Hıdırellez genellikle 6 Mayıs tarihinde, yaygın bir biçimde kutlanmaktadır. Pek çok bölgede, özellikle köy ve kasabalarda Hıdırellez öncesi kapsamlı hazırlıklar yapılmaktadır. Tüm bu hazırlıklar Hızır'a rastlamak, bolluk ve bereketin artması, ayrıca insanın talihinin açılması amacına yöneliktir. Törenler, baharda doğanın uyanması ile birlikte insana şans getireceği inancı ile yapılır.

3. Türk ve Müslüman Dünyasında "Hıdırellez"

İslam inancında Hıdırellez Bayram'ı yeryüzünde yardıma ihtiyacı olanların yardımına gelen Hızır Peygamber ile denizlerin hakimi İlyas Peygamber'in yılda bir kez bir araya geldikleri gün sayılarak kutlanmaktadır.

Hızır ve İlyas çevresinde oluşan efsanelerle Hıdırellez adı sosyokültürel bir sembol haline almıştır. Ancak Hızır daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu konuda Ocak şöyle demiştir:

"Hıdırellez Hızır ve İlyas peygamberin yılda bir kere bir araya geldikleri gündür; ancak bu beraberlikte ismi yaşatılmasına rağmen İlyas'ın şahsiyeti tamamıyla silinerek Hızır motifi öne çıkarılmıştır. Bundan dolayı Hıdırellez Bayramında icra edilen bütün merasimler Hızır ile ilgilidir. Bunun temel sebebi, İslam öncesi devirlerde üç büyük kültürün hakim olduğu alanlarda bu yaz bayramı vesilesiyle kültürlere kutlanan insanüstü varlıkların daha ziyade Hızır'ın şahsiyetine uygun düşmesi ve onunla bütünleşmesidir."
(Ocak, 1998:313)

Hızır, son derece iyilikseverdir ve yeryüzündeki zor durumda kalan insanların yardımına koşarak onların isteklerini yerine getirir. Dertlere derman, hastalıklara şifa verir. Gittiği yerlere bolluk ve bereket götürür. Ayrıca bitkilerin yeşermesini, hayvanların üremesini ve insanların kuvvetlenmesini sağlar. Hızır ile ilgili Günay şunları dile getirmiştir:

"Türk halk inançlarına göre Hızır, ölmezlik sırrına ermiş bir peygamberdir. Hızır, Tanrı'nın yeryüzünde dolaşan güçlü ve yardımsever elçisidir. Hızır'ın darda olanların yardımına koştuğuna inanılır. 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece ve sabahında Hızır'ın yeryüzüne uğrayacağı, sıkıntıda olanlara yardım edeceği, dilekleri yerine getireceği inancıyla bütün Türk coğrafyasında benzer uygulamalar yapılmaktadır."

(Günay,1995:3)

Hızır'a yüklenen birçok yardımsever özellikler doğrultusunda Çay şu sözleri aktarmıştır:

"Hızır, Hızır hız getir,

Var dereden od getir,

Hızır'a hızır devirler,

Hızır'a çırağ koyurlar."

mânisinden yola çıkarak Seyidov, halkın Hızır'dan ne isteyebileceğini ortaya koymaya çalışmış ve bu isteği "ateş, kızgınlık, coşkunluk, kuvvet, kut" olarak açıklama yoluna gitmiştir. Ancak yılın bereketli geçmesi için diğer bir unsur olan suya da ihtiyaç duyulmuştur. Seyidov bunu da su ile özdeşleştirilen İlyas ile açıklamaktadır. Türk düşüncesinde ateşin sembolü olarak Hızır, suyun sembolü olarak İlyas birleştirilerek tabiata can geleceği düşünülmüş ve o yılın bereketli olması için "Hızır nebi'yi karşılama" merasimlerinin yapılması âdet haline gelmiştir."
(Akt. Çay, 1990: 16)

Hıdırellez, bir ortak kültür inancı olması yönü ile Türk dünyasında önemli bir yere sahiptir. Hıdırellez bahar bayramı olarak kutlanan mevsimlik bayramlarımızdan biri olup, Türk kültürü içinde çok uzun yıllardan beri canlılığını korumaya devam etmiştir. Hıdırellez bir bayram olarak bütün Türk milletinin topluca kutladığı ve birtakım ritüelleri yerine getirdiği bir bahar bayramıdır. Bu tarih kış mevsiminin bitişi ve yaz mevsiminin gelişi olarak kabul edilir.

Hıdırellez geleneğinin bolluk-kıtlık, yaz-kış çatışması, doğanın düzenli değişmesiyle yaratılan mitlerin

kutlandığı tören, şenlik ve bayram olduğu söylenebilir. İslamiyet öncesi Türk toplumlarında da baharın gelişi için birtakım törenler yapıldığı görülmektedir. Konu ile ilgili Aras şöyle düşünmektedir:

"İslamiyet'ten önce Türkler arasında bahar mevsiminde yapılan törenlerde önemli bir yeri olan "su" ve "ağaç" kültü varlığını Hıdırellezle sürdürmüştür. Türklerin çok eski bir geleneği olan bahar bayramı kutlamaları Anadolu'da İslami inançlarla birleşerek zenginleşmiş ve anlamlı bir hale gelmiştir." (Aras, 2002:50)

İnanışa göre Hıdırellez ateşinden atlamak, günahlardan arınmadır. Ateş, pek çok uygarlıkta aydınlık, kötülüklerden arınma, temizlenme ve bereket olarak sembolize edilmiştir. Hıdırellez ateşi törenin başlamasında çok önemlidir, zira ateşin evreni uyandıran güneşin dünyadaki uzantısı olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda yakılan ateş, toprağın ısınıp canlanmasını simgelemektedir. Hıdırellez Türk kültüründe baharı, doğanın uyanması ile birlikte gelen bolluk ve bereketi, arınmayı ve yenilenmeyi ifade eder. Çay, düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir:

"Türkler'de çok eskiden beri baharın gelişi, tabiatın canlanması, destanlarda, masallarda, türkülerde, şiirlerde, aşıkların kopuzlarında, sazlarında terennüm edilir ve bahardan coşkunlukla söz edilirdi. İlk ansiklopedik Türk lûgatı olan Divan-ı Lûgatî't Türk'te baharın gelişi "suların çoğalması, karların eriyip dağ başlarının görünmeye başlamaları, dünyanın nefesinin ısınması yani havaların ısınması, türlü çiçeklerin açması, yeryüzüne yemyeşil bir ipek kumaşın serilmesi, hayvanların yavrulamaları, çoğalmaları" olarak yorumlanmaktadır"
(Çay,1990:6).

Hıdırellez kutlamaları çeşitli kaynaklara göre, Türkler tarafından çok eskilerden beri, doğanın yeniden canlanmasını amaç edinerek kutlanmaktadır. Sadece yeni gelen yılın bolluk ve bereket getireceği değil, kış mevsiminin o karanlık yüzünün beraberinde getirdiği hastalıklarda da arınma kutlanmaktadır.

3.1 Türkiye’de Hıdırellez

Hıdırellez Türkiye’de, genelde 6 Mayıs’ta kutlansa da bölgesel olarak farklılıklar gösterebilmektedir. Doğu bölgesine doğru gidildikçe kutlamaların kış aylarında da yapıldığı görülmektedir. Hıdırellez kutlamalarının ismi de bölgelere göre farklı olabilmektedir. Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde yapılan Hıdırellez kutlamalarına örnek;

“Ankara Bala İlçesine bağlı Afşar Kasabasında Düt Dede Şenlikleri olarak geçen Hıdırellez’in bu şekilde adlandırılmasının nedeni ilçede Düt Dede’nin türbenin bulunması ve Hıdırellez günü bu türbenin ziyaret edilmesidir.” (Oğuz; Kasımoğlu, 2005: 42)

“Hıdırellez, Kırşehir Mucur’da Köme Şenlikleri olarak anılmaktadır. Bu adlandırma ise yöre halkının Köme’de kadın ve erkek olmak üzere ayrı ayrı kümelenerek oturmasına dayalıdır.” (Kasımoğlu, 2007: 32)

“Yozgat’ın Divanlı Köyünde Hıdırellez Eğrice olarak adlandırılır. Bunun sebebi Hıdırellez’den önce ekilen sebzelerin eğri çıkacağına dair inanıştır.” (Oğuz; Kasımoğlu, 2005: 44)

“Gümüşhane Esenyurt’ta kalenin fethediliş tarihinin 6 Mayıs’a tekabül 10 Hıdırellez adlandırmalarına bağlı halkın kültürel belleğinde oluşan efsaneler için bkz.: Tezin dördüncü bölümünde yer alan “Hıdırellez ve Efsane” başlığı. 48 etmesine dayalı efsane esas alınarak Hıdırellez yerine Kov Kalesi Şenlikleri şeklinde isimlendirme yapılmıştır.” (Kasımoğlu, 2007: 33)

“Tekirdağ’da halk ağzındaki farklılıklar doğrultusunda Hıdırellez “Hızırilyas, Hızır günü, Hıdırellez, İlkyaz, Teferruç” gibi isimlerle anılmaktadır.” (Artun, 1990: 1)

Birçok yerde olduğu gibi Türkiye’de de Hıdırellez’in yaklaşması ile pek çok hazırlık yapılmaktadır. Evler dip köşe silinmekte; ev eşyaları, mutfak eşyaları, kıyafetler baştan başa temizlenmektedir. Tüm bu uğraşlar Hıdırellez günü Hızır’ın o eve uğramasını

sağlamak içindir. Hıdırellez için adeta bir bayram hazırlığı yapılmaktadır. Bazı bölgelerde Hıdırellez arefesinde oruç tutulduğu ve hatta Hıdırellez günü kuzular, oğlaklar kesildiği görülmektedir.

Hıdırellez gününde, bolluk bereket ve şifa için salıncakta sallanmak, ip atlamak, ağaçlara çaput bağlamak gibi etkinlikler yapıldığı gözlemlenmektedir. Özdemir, bu konuda şöyle düşünmektedir:

“Hıdırellez, ritüel gösteri üzerine kurulu bir bayram olduğundan mesaj ve anlamların iletilmesinde öncelikle giysi gibi görsel iletişim araçları kullanılmaktadır. Bu bağlamda doğanın kendisini süslemesi, insanların da yakın/özel mekânlarını ve kendilerini süslemeleriyle birlikte hazırlık yapmalarına yol açar.” (Özdemir, 2005: 273-274)

Çay’ın bu konuda görüşleri şöyledir:

“Diğer yandan Hıdırellez günü kuzu veya oğlak kesilmesi, çeşitli yemeklerin hazırlanması gibi yemek kültürünün ön plana çıktığı hazırlık aşaması tamamlanır. Hıdırellez’i bazı yerlerde bir gün öncesinden oruç tutarak karşılayanlar da mevcuttur.” (Çay, 1990: 23)

Hıdırellez gecesi dört yol ağzında ateş yakılır, eski hasırlar yakılır, üzerinden en az üç kere atlanır. Hıdırellez gecesi ateşin üstünden atlanınca bir kış boyu insanın üzerine çöken uyuşukluğun ve hareketsizliğin ve atılacağına inanılır. Aynı zamanda inanışa göre atlama anında dertler kederler de dökülmüş. Ateşten atlamak kötülükleri de yok eder, Hıdırellez ateş insanı tüm pisliklerden arındırır ve insanı dedikodulardan uzak tutar. Hıdırellez ateşine “Hastalıklar ve kötülükler uzak dursun” diyerek taş atılması ile “Ateş Taşlama” diye adlandırılan adet gerçekleştirilir. Ayrıca cadılar girip hayvanlara zarar vermesin diye ahır kapılarına ısırgan otu asılır.

Hıdırellez gecesi genç kızlar yatmadan önce niyet tutar ve başörtülerinin üstüne gül yaprağı serperler. Bir genç kız, bir delikanlıyı rüyasında görürse onun kısmeti olacağına inanılır.

Hıdırellez günü sağlık için gül fidanına eşyalar asılır. Hıdırellez sabahı dere ve nehir kenarına gidip, arınmak için el-yüz yıkanır ve dut ağacına kurulan bir salıncakta sallanılır. Bu sayede insanların dertlerinden silkeleneceğine inanılır. Salıncakta

sallanırken ağacın bir dalı kopartılır ve “Dağlara, taşlara ağaçlara hastalık, bana sağlık.” diyerek ağaç dalı atılır. Böylece hastalıklar vücuttan atılmış olur.

Hıdırellez, Edirne’de ise Kakava Şenlikleri adı altında kutlanmaktadır.

4. Kakava Şenlikleri

Edirne Türkiye’nin en batısında, iki ülkeye sınırı olan, Balkan ve Avrupa ülkelerine bir çıkış kapısı niteliği taşıyan bir şehirdir. Bir dönem Osmanlı İmparatorluğu’na 90 yıl boyunca başkentlik yapmış Edirne ili bir Açık hava müzesi gibidir. Birçok medeniyetten kalan tarihi görsel değerlere sahip olan bu ilin topraklarından aynı anda üç nehir geçmektedir. Bu anlamda Edirne ili çok kültürlülüğün merkezi halindedir. Farklı dinlere ve dillere sahip kimselere ev sahipliği yapmaktadır. Tunca Nehri kenarında kutlanan Kakava Şenlikleri de Edirne’de yaşayan tüm farklı gruplar tarafından ortak bir değer haline gelmiştir ve yıllardır kutlanmaktadır.

Romanlar, araştırmalara göre aslında Hindistan kökenli olup, günümüzde ağırlıklı olarak Avrupa’da yaşayan bir halktır ve ülkemizde çoğunlukla Ege, Marmara ve Trakya bölgelerinde yaşamlarını sürdürmektedirler.

Edirne’de Roman toplumu tarafından kutlanan Kakava Şenlikleri, ilkbaharın gelişini kutlamak için sabırsızlıkla beklenen bir etkinliktir. Sarayıcı Ermevdanı’nda Kakava ateşinin yakılması ile başlayan Kakava Şenlikleri, gün boyunca çalgılar ve oyunlar eşliğinde devam eder. Ateşin yakılması ve Edirne Belediyesi’nin yaptığı pilav ikramı 5 Mayıs’ta Sarayıcı’nda yapılır. Aynı zamanda konser, yarışma ve dans gösterileri gibi etkinlikler Saraçlar Caddesi’nde yapılmaktadır. Dilekler tutularak ateş üzerinden atlanır. Bu ritüel, diğer yerlerde yapılan Hıdırellez kutlamalarında da olduğu gibi uğursuzluklardan, kötülüklerden, hastalıklardan kurtulma ve arınma düşüncesi ile gerçekleştirilir. Müzik, dans ve piknik de kutlamaların birer parçasıdır. 5 Mayıs günü aynı zamanda Saraçlar Caddesi’nde de festival kapsamında dans gösterileri, konserler ve çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

6 Mayıs sabahı sabah ezanıyla uyanılır ve güne belli ritüellerle başlanıp devam edilir. Şenlik sabahı geç kalmak hiç de hoş görülmeleyen bir davranıştır, bu yüzden sabah uyanamayanları rahatsız etmek için, ayak altlarına ısırgan otu sürülür. Uyandıktan sonra evde fazla vakit kaybetmeden, çalgılar eşliğinde Tunca Nehri’ne gidilir. Evlenmemiş kızlar, kismetlerinin açılması için gelinlik giyip suya girerler. İsteyenler de nehrin suyu ile ellerini ve yüzlerini

yıkar. Roman halkı bu şekilde temizlenip arındıklarına inanır.

Nehre girme ritüelinin temelinde eski bir efsane yatmaktadır. Efsaneye göre Romanların, yiğitliğiyle ve yakışıklılığıyla ünlü liderleri “Baba Fingo”, düşmanları tarafından sarhoş edilip savunmasız kalınca ölmesi için nehre atılır. Bu olaydan sonra halk, her yıl Mayıs ayının 6’sında Baba Fingo’yu bulma ümidi ile suya girerek onu ararlar. Baba Fingo’yu bulma ümidi ile nehre girip onu aramaları, hükümdarlarını oldukça mutlu etmektedir.

Şenliğe her yıl Türkiye’deki Roman Dernekleri, yerli ve yabancı basın, yurtiçinden ve yurtdışından gelen insanların oluşturduğu yaklaşık 10.000 insan katılım sağlamaktadır. Kakava ve Hıdırellez etkinlikleri, Edirne için çok önemli bir turizm kaynağı haline almıştır. Yapılan etkinlikler sayesinde o günlerde Edirne binlerce misafire ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum şehre gerek kültürel gerekse ekonomik açıdan çok büyük faydalar sağlamaktadır. Festival iki gün boyunca müzik, dans ve eğlence eşliğinde devam etmektedir.

Kakava kelimesinin kelime anlamı hakkında farklı görüşler mevcuttur. Araştırmacı İ. Hakkı Soyyanmaz’a göre Kakava, “milli bayram” ve bir de “silah güvürlüsü” anlamına gelen Ka’kaa kelimesinden türemiştir. Nazif Karaçam’a göre ise Kakava, “Tencere Bayramı” anlamı taşımaktadır. Bazıları da kelimenin herhangi bir anlam taşımadığını düşünmektedir.

5.SONUÇ

Hıdırellez, her yıl Hızır ile İlyas Peygamberin yeryüzünde buluştukları gün olan 6 Mayıs’ta Dünya’nın ve Türkiye’nin çeşitli yerlerinde, insanların inançları doğrultusunda birçok ritüel gerçekleştirilerek kutlanan ve aynı zamanda baharın gelişini sembolize eden mevsimlik bayramlardan biridir.

Hıdırellez kutlamalarının yanı sıra yapılan hazırlıkları daha Hıdırellez günü gelmeden çok öncesinden başlar. Hıdırellez için bölgesel olarak değişiklik gösteren pek çok inanış ve ritüel bulunmaktadır.

Diğer bölgelerde olduğu gibi Edirne’de de Hıdırellez her yıl 5-6 Mayıs günlerinde, Hıdırellez’in Roman toplumundaki karılığı olan “Kakava” ismi altında büyük coşkuyla kutlanmaktadır. Şenlik 5 Mayıs günü Kakava ateşinin yakılması ile başlayıp 6 Mayıs sabahı Tunca Nehri kıyısında gerçekleşen çeşitli ritüeller ile devam eder.

Festival kapsamında her yıl binlerce yerli ve yabancı turist Edirne’yi ziyaret ettiğinden dolayı, bu festivalin şehre olan sosyal, kültürel ve ekonomik katkısı oldukça büyüktür.

6. Kaynakça

Basılı Kaynaklar

Ocak, Ahmet Yaşar (1998) "İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü", 1. Baskı, Timaş Yayınları, Ankara

Soyyanmaz, İ. Hakkı (2003) "Edirne'nin Fetih Günleri Bayramları'nın Çingene (Kakavağ) Şenlikleri'ne Dönüşümü", Edirne

Çay, Abdulhaluk (1990) "Hıdırellez "Kültür Bayramı", T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara

Sürelî Kaynaklar

Aras, Enver (2002) "Türklerde Hıdırellez Geleneği", Millî Folklor, Sayı: 54, s.50

İnternet Kaynakları

1. Artun, Erman, "Türk Halk Kültüründe Hıdırellez", http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/erman_artun_turk_halk_kulturunde_hidrellez.pdf (Erişim Tarihi:09.04.2019)
2. "Hıdırellez", <https://tr.wikipedia.org/wiki/H%C4%B1d%C4%B1rellez> (Erişim Tarihi:01.05.2019)
3. "Kakava-Hıdırellez Şenlikleri", <http://www.edirnekulturturizm.gov.tr/TR-77689/kakava---hidrellez-senlikleri.html> (Erişim Tarihi:01.05.2019)
4. "Hıdırellez Bayramı nedir? Ne zaman kutlanır?", <https://www.haberturk.com/hidirellez-bayrami-nedir-hidirellez-ne-zaman-kutlanir-iste-hidirellez-tarihi-2452036> (Erişim Tarihi:05.05.2019)

5. "Kakava-Hıdırellez Festivali", <http://www.edirne.bel.tr/s/festivallerimiz-12.html> (Erişim Tarihi:05.05.2019)
6. "Hıdırellez nedir? Ritüelleri nelerdir?", https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/hidirellez-nedir-rituelleri-nelerdir-hidirellez-ne-zaman,snb8FoguNE-bKhcm0KcqGg/k6EZPZgAW0OxxUsY_H3-ia (Erişim Tarihi:06.05.2019)
7. "Hıdırellez, Hızır ve Yeşil George", <http://ankaenstitusu.com/hidirellez-hizir-ve-yesil-george/> (Erişim Tarihi:01.11.2019)
8. "Edirne Kakava Şenlikleri" <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/321593> (Erişim Tarihi 01.11.2019)
9. "Çingenelerin Tarihi" <https://ozhanoturk.com/2017/11/02/cingenelerin-tarihi-cingene-mitolojisi/> (Erişim Tarihi:01.11.2019)
10. "Karanlıktan Aydınlığa, Kıştan Bahara Geçiş:Hıdırellez" <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=65&Sayfa=14> (Erişim Tarihi:10.10.2019)
11. "Türk Folklorunda Hıdırellez", <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=14&Sayfa=32> (Erişim Tarihi:10.10.2019)
12. "Edirne'de Nevruz ve Hıdırellez", <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=29-30&Sayfa=5> (Erişim Tarihi:10.10.2019)
13. "Türk Dünyasında Hıdırellez Kutlamaları ve İşlevleri" <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=54&Sayfa=32> (Erişim Tarihi:10.10.2019).
14. "Türk Halk Kültüründe Nevruz" http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/erman_artun_turk_halk_kulturunde_nevruz.pdf (Erişim Tarihi:10.10.2019)